فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۲۳، شماره ۲۷، زمستان ۱۴۰۳

# رابطه راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان با سو استفاده عاطفی، فیزیکی، غفلت عاطفی،جسمی در کودکی، عملکرد انعکاسی و سبک‌های دلبستگی در نوجوانان

فاطمه سلطانی[۱] و بابک پویانسب[۲]

۱و ۲ گروه روان شناسی،واحد اراک،دانشگاه ازاد اسلامی،اراک،ایران

**چکیده**

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان با سوء استفاده عاطفی و فیزیکی و غفلت عاطفی و جسمی در کودکی، عملکرد انعکاسی و سبک‌های دلبستگی در نوجوانان انجام شد و تحقیق از نوع توصیفی و همبستگی است.جامعه آماری این پژوهش را کلیه نوجوانان محصل در مدارس اراک در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل دادند.جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه راهبردهای تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶)، پرسشنامه ترومای دوران کودکی برنستاین و همکاران(۲۰۰۳)، پرسشنامه عملکرد انعکاسی فوناگی و همکاران(۲۰۱۶) و پرسشنامه سبک های دلبستگی کولینز و رید (۱۹۹۰) استفاده شد.سپس فرضیه های پژوهش با استفاده از آزمون های ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون تک متغیره و رگرسیون چند متغیره به روش همزمان بررسی شدند.یافته ها نشان داد متغیرسوء استفاده عاطفی-فیزیکی، غفلت عاطفی-جسمی و سبک دلبستگی دوسوگرا با راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان رابطه منفی و معنادار داشتند. عملکرد انعکاسی با راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان رابطه مثبت و معنادار داشت.سبک دلبستگی ایمن با راهبردهای سازگارانه رابطه نا معناداری نشان داد.همچنین یافته ها نشان داد ۱۴/۹ درصد از واریانس راهبردهای سازگارانه براساس متغیرهای سوء استفاده عاطفی-فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی تبیین می گردد که نشان دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده بود.

**واژگان کلیدی:** تنظیم هیجان، سو استفاده عاطفی و فیزیکی و غفلت عاطفی و جسمی در کودکی، عملکرد انعکاسی، سبک‌های دلبستگی

## مقدمه

* نویسنده مسئول: Dr_Pouyanasab@Iau.Ac.Ir

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

از مهم ترین دوران زندگی فرد، میتوان به نوجوانی اشاره کرد. زیرا در این دوران، فرد با چالش ها و بحران های زیادی مواجهه می شود. دوره نوجوانی حد فاصل و مرحله گذر از کودکی به جوانی و بزرگسالی است(عاشوری وجمال, ۱۳۹۴). روانشناسان، نوجوانی را تولد دوم می نامند (دوگرا و همکاران, ۲۰۲۴). نوجوانی حدود سنین ۱۰ تا ۱۹ سال را در بر می گیرد. با این وجود، سنین متفاوتی برای پایان این دوره توسط جوامع فرهنگی مختلف تعیین شده است.در همه جوامع، نوجوانان بخش قابل توجهی از جمعیت را تشکیل می دهند که در ایران بیش از ۱۴ درصد جمعیت کشور را شامل می شود(حسنلو و همکاران, ۱۴۰۱). تغییرات دوره نوجوانی، مراحل بعدی زندگی فرد ازجمله جوانی، بزرگسالی و پیری را تحت تأثیر قرار می‌دهد و این تغییرات می تواند چالش های روانی ایجاد کند که تأثیر عمده ای بر روان نوجوانان دارد(هاگبورگ و همکاران, ۲۰۲۲).نوجوانی یک دوره پویا برای توسعه تنظیم شناختی هیجان[1] است،که مجموعه ای از مهارت های ضمنی و آشکار است که می تواند برای نظارت، ارزیابی و اصلاح پاسخ های عاطفی، مطابق با اهداف فرد مورد استفاده قرار گیرد(زائورسکا و همکاران, ۲۰۲۰).

تنظیم شناختی هیجان در مرحله نوجوانی به نوجوانان این امکان را می دهد که در مواجه با تغییرات و نیاز های فعلی، با انعطاف واکنش نشان دهند که این انعطاف پذیری با سلامت روان ارتباط دارد و همبستگی بالایی را ایجاد میکند(زرندی, ۱۴۰۲). یکی از عوامل کلیدی در تعیین سلامتی افراد و داشتن عملکرد موفق در تعاملات اجتماعی،تنظیم شناختی هیجان است،که نقص در عملکرد آن با اختلالات درون ریز[2] مثل اضطراب، افسردگی و انزوای اجتماعی و همچنین اختلالات برون ریز[3] مثل رفتار های پرخاشگرانه و بزهکاری رابطه دارد(ایمانی و همکاران, ۱۳۹۷).

راهبردهای تنظیم شناختی هیجان شامل راهبردهای سازگار و ناسازگارانه[4] میشوند. افرادی که از راهبردهای ناسازگارانه مانند نشخوار فکری[5]،فاجعه پنداری[6] ، سرزنش دیگران[7] و سرزنش خود[8] استفاده می کنند، در

[1]Cognitive Emotion Regulation
[2] Endocrine Disorders
[3] Exocrine Disorders
[4] Compromised and Non-Compromised Strategies
[5] Rumination
[6] Catastrophizing
[7] Blaming Others
[8] Blame Yourself

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

مقایسه با افرادی که از راهبردهای سازگارانه مانند تمرکز مجدد مثبت[1]، دیدگاه گیری[2] و تمرکز مبتنی بر برنامه ریزی[3] ،استفاده می کنند در برابر پریشانی های روانی آسیب پذیرترند.(انبارکی و همکاران، ۱۴۰۰)به این ترتیب، هیجان های منفی با فراخوانی پاسخ های کلیشه ای، زمینه انحراف توجه به نگرانی ها و محرک های درونی را ایجاد می کنند؛ اما هیجان های مثبت موجب بهره گیری از راهبردهای سازگارانه تر و حمایت های محیطی گوناگون می شوند(مصباحی و همکاران, ۱۳۹۹). راهبردهای تنظیم شناختی هیجانی می توانند با تأثیرگذاری برروی کنترل،تعدیل کردن، مدیریت و تنظیم هیجانات در موقعیت های استرس زا بر بهزیستی روانشناختی افراد تأثیر بگذارند،همچنین تنظیم شناختی هیجان با سلامت روانی، عاطفی، اجتماعی و آموزشی نوجوانان ارتباط مثبت دارد و عاملی حیاتی در تعیین سلامت روان و بهزیستی روانشناختی و عملکرد موفق در تعاملات اجتماعی افراد می باشد(وازنیاک و همکاران, ۲۰۲۲).

شواهد نشان می دهد که تنظیم شناختی هیجانی با موفقیت یا شکست در عرصه های مختلف زندگی مرتبط است و نقش مهمی در مقابله با رویدادهای استرس زا زندگی دارد.همچنین توانایی افراد در تنظیم هیجانات برروی شادی روانی و روابط بین فردی آن ها تأثیرگذار است.افراط و تفریط در هیجان ها و همچنین ناتوانی در مهار کردن آن ها منجر به افزایش نفرت،خشونت،پرخاشگری و اضطراب میشود و در فرایند سازگاری،سلامت روانی و عاطفی فرد خلل ایجاد کرده و آن را تهدید می کند. لازمهٔ مداخله در مشکلات هیجانی، اصلاح یا حذف راهبردهای ناسازگار و آموزش راهبردهای سازگارانه است(طالبی و همکاران, ۱۴۰۱) اشاره شده که دشواری در تنظیم شناختی هیجان نقش کلیدی در سو استفاده عاطفی و فیزیکی و غفلت عاطفی و جسمی در کودکی (که اصطلاحا ترومای کودکی نامیده می شود) و تحریف های شناختی دارد؛ به عبارتی تنظیم شناختی هیجان می تواند به طور مستقیم و معنادار ترومای دوران کودکی را پیشبینی کند(خسروی وپژوهش, ۱۳۹۶).

از عوامل تاثیر گذار بر روی تنظیم شناختی هیجانی افراد بدرفتاری با کودک است،که خطرات قابل توجهی را بر روی ناسازگاری در حوزه های بیولوژیکی، اجتماعی و روانی رشد از کودکی تا بزرگسالی ایجاد می

[1] Positive Refocusing
[2] Putting Into Perspective
[3] Planning

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

کند. بدرفتاری با کودک معمولاً به دو زیرمجموعه تقسیم می‌شود: اقدامات حذفی که شامل( غفلت عاطفی و فیزیکی[1]) و اقدامات عملی شامل(سوءاستفاده فیزیکی، عاطفی و جنسی[2])می باشد(عباسی و همکاران, ۱۴۰۰). مطالعات نشان می دهد که آسیب های دوران کودکی منجر به ایجاد مشکلات اولیه تنظیم هیجان می شوند یا زمینه اختلال در تنظیم شناختی هیجان درمراحل بعدی زندگی افراد را فراهم میکند.افراد مبتلا به سوء استفاده یا غفلت شدید دوران کودکی، استراتژی های تنظیم هیجان ناسازگار بیشتری را در بزرگسالی در مقایسه با افراد بدون سابقه بدرفتاری در دوران کودکی گزارش می دهند(زاراسکا و همکاران, ۲۰۲۰). مطالعات نشان می‌دهد که نوجوانانی که در زندگی‌شان در معرض کودک آزاری قرار گرفته‌اند، در مقایسه با افراد بدون سابقه تروما، توانایی تنظیم شناختی هیجان بدتری نشان می‌دهند و مشکلات سلامت روان در آن‌ها روبه افزایش است. همچنین این یافته ها بر اهمیت ارزیابی توانایی های تنظیم شناختی هیجان خصوصاً در نوجوانانی که در معرض سوءاستفاده قرار دارند برای پیشگیری از مشکلات احتمالی تأکید می‌کند(جان و همکاران, ۲۰۱۷).

یکی از مهمترین متغیرهای روانشناختی سبک دلبستگی[3] است. دلبستگی از دوران نوزادی شروع می شود و با گذشت زمان تقویت می شود. سبک دلبستگی یکی از مهمترین عوامل تعیین کننده روابط بین فردی است که از دوران کودکی شروع می شود و با توجه به محیطی که نوزاد در آن رشد یافته تا سنین بعدی ادامه پیدا میکند. نظریه پردازان دلبستگی، سه سبک عمده دلبستگی ایمن،دوسوگرا و اجتنابی[4] را معرفی کرده اند(زرندی, ۱۴۰۲). تحقیقات در مورد فرایند رشد و تحول هیجانی افراد نشان داده است که مهارت های کنترل و تنظیم هیجان و همچنین کنترل تکانه،ابتدا در بستر رابطه کودک و والدی شکل می گیرد. در واقع، دلبستگی اولیه در کنترل هیجانات افراد در دوران نوجوانی و بزرگسالی نقش بسیار حیاتی را ایفا می کند(دادفرنیا و همکاران, ۱۳۹۹). تحقیقات نشان داده است که سبک های دلبستگی با راهبردهای تنظیم هیجانی مرتبط هستند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی ناایمن و آشفته با راهبردهای تنظیم هیجانی خاص ارتباط دارند(دروگر و همکاران, ۲۰۲۰) از نظر دیدگاه رشدی ارتباط نزدیکی بین عملکرد انعکاسی و سبک دلبستگی

[1] Emotional and Physical Neglect
[2] Physical, Emotional and Sexual Abuse
[3] Attachment Styles
[4] Secure،Ambivalent،Avoidant Attachment

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

ایمن وجود دارد و قابلیت ذهنی سازی در عملکرد انعکاسی که مربوط به گسترش توانایی فرد در فکر کردن در مورد احساس ها و نیت های دیگران به طور قابل توجهی با سبک‌های دلبستگی دوران کودکی در ارتباط است(روسو، ۲۰۲۲). عملکرد انعکاسی[1] یا ذهنی سازی[2] یکی از موضوعات مهمی است که افراد در دوران نوجوانی با آن مواجه میشوند. برای اولین بار، اصطلاح عملکرد انعکاسی توسط فوناگی و بیتمن[3] پس از کار بر روی اختلال شخصیت مرزی و دلبستگی والد-کودک[4] عنوان شد(مصباحی و همکاران, ۱۳۹۹). عملکرد انعکاسی یا ذهنی سازی این توانایی را به افراد می دهد که حالت های ذهنی خود و دیگران را درک کند، در نتیجه آنها را معنی دار،قابل فهم و قابل پیش بینی می کند که وسیله ای برای هدایت افراد در جهان پیرامون است(استورمن و همکاران, ۲۰۲۲). ظرفیت ذهنی سازی عامل تعیین کننده مهمی در سازماندهی خود و گسترش ظرفیت تنظیم شناختی هیجان می باشد؛ بنابراین خود و ظرفیت تنظیم آن و به تبع آن تنظیم هیجان از طریق تعامل در روابط بین فردی شکل می گیرند. ذهنی سازی برای فرد ظرفیتی ایجاد میکند تا واقعیت درونی و بیرونی را تشخیص دهد و فرآیندهای ذهنی و هیجانی درون روانی را از تعاملهای بین فردی متمایز کند(کریستیانسن و همکاران, ۲۰۲۰).

با توجه به اینکه راهبردهای سازگارانه ظیم شناختی هیجان میتواند با سوء استفاده عاطفی، فیزیکی، غفلت عاطفی، جسمی در کودکی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی بر روی یک دیگر اثر داشته باشند همچنین با در نظر گرفتن تاثیرات منفی که سوء استفاده عاطفی، فیزیکی، غفلت عاطفی، جسمی در کودکی بر فرد و جامعه میگذارد و پیامدهای آن و با توجه به اینکه پژوهشی در این زمینه در ایران انجام نشده است، از این رو پژوهش حاضر درصدد آن است به بررسی این مولفه ها و ارتباط آنها با راهبردهای سازگارانه تنظیم شناختی هیجان نوجوانان بپردازد.

**مواد و روش کار**

[1] Reflective Functioning
[2] Mentalization
[3] Fonagy and Bateman
[4] Parent-Child Attachment

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

انتخاب شد که با توجه به معیارهای خروج ۳۸۴ در پژوهش باقی ماندند. به منظور ارزیابی فرضیه‌های پژوهش از روش آزمون های ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چند متغیره به روش همزمان استفاده شده است. نرم افزار استفاده شده جهت تحلیل های آماری نرم افزار اس پی‌اس‌اس[1] نسخه ۲۶ است. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه راهبردهای تنظیم شناختی هیجان گارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶)، پرسشنامه ترومای دوران کودکی برنستاین و همکاران(۲۰۰۳)، پرسشنامه عملکرد انعکاسی فوناگی و همکاران(۲۰۱۶) و پرسشنامه سبک های دلبستگی کولینز و رید (۱۹۹۰) استفاده شد. شرکت کنندگان در پژوهش به صورت کاملا داوطلبانه در پژوهش شرکت نمودند. کسب رضایت آگاهانه و محرمانه ماندن اطلاعات و نتایج آزمون هایشان، از دیگر اصول اخلاقی رعایت شده در تحقیق بود.

**پرسشنامه تنظیم هیجان[2]**

این پرسشنامه در سال ۲۰۰۶ توسط گارنفسکی و کرایج [3] ساخته شد..پرسشنامه حاضر با ۹ مولفه به بررسی استراتژی های شناختی که سبک واکنش به رویداد های استرس آمیز افراد را مشخص می کند.راهبرد شناختی تنظیم هیجان در پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان به دو دسته کلی راهبردهای سازش یافته(سازگارانه) و راهبردهای غیرانطباقی (ناسازگارانه)تقسیم می شوند. زیرمقیاس های کم اهمیت شماری، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش و تمرکز مجدد بر برنامه ریزی؛ راهبردهای سازش یافته و زیرمقیاس های خودسرزنشگری، دیگر سرزنشگری، تمرکز بر فکر/ نشخوارگری و فاجعه‌نمایی؛ راهبردهای سازش نایافته را تشکیل می‌دهد. این پرسشنامه توسط بشارت (۱۳۹۵) هنجاریابی شده است. بر اساس نتایج پژوهش بشارت و بزازیان فرم ۱۸ گویه ای پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان برای سنجش راهبردهای مقابله ای شناختی در نمونه های ایرانی از پایایی و روایی کافی برخوردار بوده و آلفای کرونباخ بین ۷۸ / ۰ تا ۹۳ / ۰ گزارش شده است. در مطالعه حاضر پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ برای راهبردهای سازگارانه و ناسازگارانه به ترتیب ۷۹ / ۰ و ۸۲ / ۰ حاصل شد(محمدعلی وسعیده, ۱۳۹۲).

[1] SPSS
[2] Emotion Regulation Questionnaire
[3] Garnefski and Keraaji

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۲۳، شماره ۲۷، زمستان ۱۴۰۳

**پرسشنامه ترومای دوران کودکی[1] برای سنجش سو استفاده عاطفی و فیزیکی و غفلت عاطفی و جسمی در کودکی**

پرسشنامه ترومای دوران کودکی به منظور سنجش آسیب ها و ترومای دوران کودکی توسعه داده شده است. این پرسشنامه یک ابزار غربالگری برای آشکار کردن اشخاص دارای تجربیات سوء استفاده و غفلت دوران کودکی است. این پرسشنامه هم برای بزرگسالان و هم برای نوجوانان قابل استفاده است. این پرسشنامه چهار نوع از بد رفتاری در دوران کودکی را مورد سنجش قرار می دهد که عبارتند از سوء استفاده جسمی، سوء استفاده عاطفی، و غفلت عاطفی و جسمی. این پرسشنامه ۲۳ سوال دارد که ۲۰ سوال آن برای سنجش مولفه های اصلی پرسشنامه بکار می رود و ۳ سوال آن برای تشخیص افرادی که مشکلات دوران کودکی خود را انکار می کنند بکار می رود. در پژوهش برنستاین و همکاران (۲۰۰۳) ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه بر روی گروهی از نوجوانان برای ابعاد سوء استفاده عاطفی، سوء استفاده جسمی، غفلت عاطفی و غفلت عاطفی به ترتیب برابر با ۰/۸۷، ۰/۸۶، ۰/۸۹، و ۰/۷۸ بود. همچنین روایی همزمان آن با درجه بندی درمانگران از میزان تروماهای کودکی در دامنه ۰/۵۹ تا ۰/۷۸ گزارش شده است در ایران نیز ابراهیمی، دژکام و ثقه السلام آلفای کرونباخ این پرسشنامه را از ۰/۸۱ تا ۰/۹۸ برای مولفه های پنج گانه آن گزارش کرده اند(ابراهیمی و همکاران, ۱۳۹۲)

**پرسشنامه عملکرد انعکاسی[2]**

پرسشنامه عملکرد بازتابی توسط فوناگی، لاوتن، مولتون، لی، وارن، هووارد، چای نای، فی آرون و لاویسک [3]در سال ۲۰۱۶ با هدف ارزیابی توانایی ذهنی‌سازی طراحی شده است(فوناگی و همکاران, ۲۰۱۶)این پرسشنامه در نسخه اصلی دارای ۲۶ سؤال و ۲ خرده مقیاس بوده اما در ایران توسط دروگر، فتحی آشتیانی و اشرفی (۱۳۹۹) روی دانشجویان اعتباریابی و پایایی سنجی شد و با ۱۴ سؤال و ۲ خرده مقیاس نسخه فارسی آن تهیه شد که به شرح ذیل است: عامل اول: اطمینان۹ سؤال: ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹. عامل دوم: عدم‌اطمینان ۵ سؤال: ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴. نمره‌گذاری این پرسشنامه استفاده از طیف لیکرت ۷ درجه‌ای

[1] Childhood Trauma Questionnaire
[2] Reflective Functioning Questionnaire(RFQ)
[3] Fonagy,Luyten, Moulton,Lee,Warren,Howard,Ghinai,Fearon, Lowyck

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

است به این صورت که پاسخ کاملاً موافقم ۷، موافقم ۶، تا حدودی موافقم ۵، نه موافقم نه مخالف نمره ۴، تا حدودی ناموافق نمره ۳، ناموافق نمره ۲ و کاملا ناموافق نمره ۱ تعلق می‌گیرد و سؤالات مربوط به خرده مقیاس عدم‌اطمینان (۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴) به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. کمترین نمره ۱۴ و بیشترین نمره ۹۸ است.

در این پرسشنامه نمره بالاتر نشان‌دهنده این است که ذهنی‌سازی بالایی دارد. در پژوهش فوناگی و همکاران (۲۰۱۲) ثبات درونی برای مؤلفه اطمینان و عدم‌اطمینان به ترتیب ۰/۶۳ و ۰/۶۷ در نمونه غیربالینی گزارش کردند، آنها اعتبار آزمون بازآزمون را با فاصله سه هفته ۰/۸۴ برای عدم‌اطمینان و ۰/۷۵ برای مؤلفه اطمینان گزارش کردند.. در پژوهش دروگر، فتحی آشتیانی و اشرفی در سال ۱۳۹۹ پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس اطمینان ۰/۸۸ و برای خرده مقیاس عدم‌اطمینان ۰/۶۶ گزارش شد.

**پرسشنامه سبک های دلبستگی**[1]

این پرسشنامه در سال ۱۹۹۰ توسط کولینز و رید[2] به منظور بررسی سبک های دلبستگی در بزرگسالان ساخته شد و در سال ۱۹۹۶ نیز مورد بازبینی قرار گرفت. هدف این پرسشنامه خود ارزیابی از مهارت های ایجاد روابط و خود توصیفی شیوه شکل دهی روابط دلبستگی نسبت به چهره های دلبستگی نزدیک است. پرسشنامه دارای ۱۸ سوال است که جواب هر سوال به صورت طیف لیکرت پنج درجه ای از به هیچ وجه با خصوصیات من تطابق ندارد تا کاملا با خصوصیات من تطابق دارد می باشد .زیر مقیاس اضطراب با دلبستگی اضطرابی – دوسوگرا مطابقت دارد و زیر مقیاس نزدیک بودن یک بعد دو قطبی است که اساساً توصیف‌های ایمن و اجتنابی را در مقابل هم قرار می‌دهد بنابراین نزدیک بودن در تطابق با دلبستگی ایمن می‌باشد و زیر مقیاس وابستگی را می‌توان تقریباً عکس دلبستگی اجتنابی قرار داد. کولینز و رید (۱۹۹۰) نشان دادند که زیر مقیاس‌های نزدیک بودن، وابستگی و اضطراب در فاصله زمانی ۲ ماه و حتی در طول ۸ ماه پایدار ماندند و در مورد قابلیت اعتماد مقیاس دلبستگی بزرگسال، کولینز و رید میزان آلفای کرونباخ را برای زیر مقیاس دلبستگی ایمن۰/۸۲، برای دلبستگی اجتنابی ۰/۸۰ و برای دلبستگی اضطرابی ۰/۸۳ گزارش دادند. از سوی

[1] Attachment Styles Questionnaire
[2] Collins and Reid

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

دیگر در پژوهش پاکدامن (۱۳۸۰) میزان پایایی[1] آزمون با استفاده از آزمودن مجدد نشان داده شد که این در سطح ۰/۹۵ است. با توجه به این که مقادیر آلفای کرونباخ در تمامی موارد مساوی یا بیش از ۸۰/۰ است آزمون از پایایی بالایی برخوردار میباشد(دروگر و همکاران, ۱۳۹۸)

**یافته‌ها**

در این بخش داده های جمعیت شناختی و متغیرهای پژوهش توصیف گردیده اند.

جدول۱-توزیع فراوانی شرکت کنندگان بر حسب جنسیت

| جنسیت | تعداد | درصد |
|---|---|---|
| پسر | ۱۴۱ | ۳۶/۷ |
| دختر | ۲۴۳ | ۶۳/۳ |
| کل | ۳۸۴ | ۱۰۰ |

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می شود، ۶۳/۳ درصد شرکت کنندگان دختر و ۳۶/۷ درصد شرکت کنندگان پسر بودند.

**جدول ۲-کمینه، بیشینه، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش**

| متغیرهای پژوهش | تعداد | کمینه | بیشینه | میانگین | انحراف استاندارد |
|---|---|---|---|---|---|
| راهبردهای تنظیم شناختی هیجان سازگار | ۳۸۴ | ۱۴ | ۵۰ | ۳۱/۰۷ | ۷/۳۳ |
| نمره کل تنظیم شناختی هیجان | ۳۸۴ | ۲۶ | ۹۰ | ۵۴/۱۸ | ۹/۶۳ |
| ۳۸۴ | ۳۸۴ | ۵ | ۲۵ | ۹/۳۱ | ۵/۲۴ |
| سوء استفاده فیزیکی | ۳۸۴ | ۵ | ۲۵ | ۷/۶۵ | ۴/۶۲ |
| نمره کل سوء استفاده عاطفی- فیزیکی | ۳۸۴ | ۱۰ | ۵۰ | ۱۶/۹۶ | ۹/۴۴ |
| غفلت عاطفی | ۳۸۴ | ۵ | ۲۴ | ۱۰/۶۹ | ۵/۶۴ |
| غفلت جسمی | ۳۸۴ | ۵ | ۲۰ | ۸/۵۶ | ۴/۴۸ |
| نمره کل غفلت عاطفی- جسمی | ۳۸۴ | ۱۰ | ۴۴ | ۱۹/۲۵ | ۹/۳۵ |
| اطمینان | ۳۸۴ | ۹ | ۶۳ | ۴۱/۵ | ۱۱/۱۵ |

[1] Reliability

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| عدم اطمینان | ۳۸۴ | ۵ | ۳۵ | ۲۳/۸۸ | ۷/۲۳ |
| نمره کل عملکرد انعکاسی | ۳۸۴ | ۲۱ | ۹۸ | ۶۴/۹۳ | ۱۴/۳۷ |
| سبک دلبستگی ایمن | ۳۸۴ | ۳ | ۲۰ | ۱۲/۰۳ | ۳/۳۲ |
| سبک دلبستگی اجتنابی | ۳۸۴ | ۶ | ۱۹ | ۱۲/۲۵ | ۲/۵۹ |
| سبک دلبستگی دوسوگرا | ۳۸۴ | ۰ | ۲۴ | ۱۲/۶۸ | ۶/۴۱ |
| نمره کل سبک دلبستگی | ۳۸۴ | ۱۶ | ۵۰ | ۳۶/۹۷ | ۵/۸۰ |

جدول ۲ کمینه، بیشینه، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش و زیرمقیاس های آنها را نشان می دهد.

نظر به اینکه برای آزمون فرضیات پژوهش از رگرسیون چند متغیره استفاده شده است، قبل از انجام این آزمون ها، مفروضه های نرمال بودن توزیع داده ها، استقلال خطاها و عدم هم خطی متغیرهای پیش بین مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول۳- بررسی فرض نرمال بودن توزیع داده ها

| متغیر | آماره کولموگروف-اسمیرنف | معناداری | تورم واریانس | تحمل واریانس | آماره دوربین واتسون |
|---|---|---|---|---|---|
| تنظیم شناختی هیجان | ۰/۰۳۸ | ۰/۲۰۰ | | | |
| راهبردهای سازگار | ۰/۰۳۱ | ۰/۲۰۰ | | | ۲/۰۱۸ |
| سوء استفاده عاطفی- فیزیکی | ۰/۲۲۲ | ۰/۰۶۲ | ۲/۴۵۲ | ۰/۴۰۸ | |
| غفلت عاطفی- جسمی | ۰/۱۳۷ | ۰/۰۷ | ۲/۴۳۱ | ۰/۴۱۱ | |
| عملکرد انعکاسی | ۰/۰۳۰ | ۰/۲۰۰ | ۱/۵۴۴ | ۰/۶۴۸ | |
| سبک دلبستگی ایمن | ۰/۰۷۵ | ۰/۰۵۹ | ۱/۳۹۲ | ۰/۷۱۹ | |

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| سبک دلبستگی اجتنابی | ۰/۱۰۵ | ۰/۲۰۰ | ۱/۲۰۶ | ۰/۸۲۹ |
| سبک دلبستگی دوسوگرا | ۰/۰۴۹ | ۰/۰۸۲ | ۱/۷۴۷ | ۰/۵۷۲ |
| سبک دلبستگی | ۰/۰۴۵ | ۰/۰۵۹ | | |

جهت بررسی فرض نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون کولموگروف اسمیرنف استفاده شد. همانطور که در جدول ۳ مشاهده می شود، کلیه ضرایب معناداری بیشتر از ۰/۰۵ است. بنابراین توزیع متغیرها نرمال است و می توان از آزمون های مورد نظر استفاده نمود. جهت بررسی مفروضه استقلال خطاها از آزمون دوربین واتسون استفاده شد. همانطور که در جدول ۳ مشاهده می شود، از آنجا که مقدار بدست آمده برای متغیر راهبردهای سازگارانه بین ۱/۵ و ۲/۵ قرار گرفته است، مفروضه استقلال خطاها پذیرفته می شود. جهت بررسی مفروضه عدم هم خطی چندگانه از ضرایب تحمل واریانس و تورم واریانس متغیرهای پیش بین استفاده شد. همانطور که در جدول ۳ مشاهده می شود کلیه ضرایب تحمل واریانس بالاتر از ۰/۱ و ضرایب تورم واریانس کمتر از ۱۰ می باشند و می توان نتیجه گرفت که مفروضه عدم هم خطی چندگانه برقرار است.

با توجه به تایید مفروض های فوق جهت ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش از همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول ۴ آمده است.

**جدول ۴- ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش**

| متغیرها | ۱ | ۲ | ۳ | ۴ | ۵ | ۶ | ۷ | ۸ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ۱-راهبردهای سازگار | -۰/۰۰۹<br>۰/۸۶۷ | ۱ | | | | | | |
| ۲-سوء استفاده عاطفی- فیزیکی | ۰/۴۹۰<br>۰/۰۰۰ | -۰/۱۲۷<br>۰/۰۱۲ | ۱ | | | | | |
| ۳-غفلت عاطفی- جسمی | ۰/۴۴۱<br>۰/۰۰۰ | -۰/۲۸۹<br>۰/۰۰۰ | ۰/۷۴۴<br>۰/۰۰۰ | ۱ | | | | |
| ۴-سبک دلبستگی ایمن | -۰/۳۵۸<br>۰/۰۰۰ | ۰/۱۶۷<br>۰/۰۰۱ | -۰/۲۸۸<br>۰/۰۰۰ | -۰/۲۹۳<br>۰/۰۰۰ | ۱ | | | |

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ۵-سبک | -۰/۲۳۷ | ۰/۱۱۷ | -۰/۲۶۹ | -۰/۲۹۷ | ۰/۳۳۵ | ۱ | | | |
| دلبستگی اجتنابی | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۲۲ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | | | | |
| ۶-سبک | ۰/۵۴۹ | -۰/۲۵۹ | ۰/۵۱۹ | ۰/۴۷۹ | -۰/۴۷۰ | -۰/۳۳۱ | ۱ | | |
| دلبستگی | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | | | |
| دوسوگرا | | | | | | | | | |
| ۷-عملکرد | -۰/۳۴۰ | ۰/۲۶۹ | -۰/۴۷۶ | -۰/۴۹۷ | ۰/۳۷۵ | ۰/۲۲۶ | -۰/۴۸۳ | ۱ | |
| انعکاسی | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | ۰/۰۰۰ | | |

همانطور که در جدول مشاهده می شود، راهبردهای سازگارانه با کلیه متغیرهای پیش بین رابطه دارد که سطح معناداری در متغیرهای سوء استفاده عاطفی- فیزیکی و سبک دلبستگی اجتنابی کمتر از ۰/۰۵ و بقیه کمتر از ۰/۰۱ است. همچنین رابطه راهبردهای سازگارانه با متغیرهای سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و عملکرد انعکاسی مستقیم و با سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی و سبک دلبستگی دوسوگرا معکوس است.

بررسی فرضیه پژوهش

فرضیه اصلی: راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان با سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی_ جسمی در کودکی، عملکرد انعکاسی سبک های دلبستگی در نوجوانان ارتباط دارد.

برای بررسی این فرضیه از آزمون رگرسیون چند متغیره استفاده شد. نتایج رگرسیون چند متغیره برای راهبردهای سازگارانه در جداول ۵-۷ آمده است.

**جدول ۵- خلاصه مدل رگرسیون چند متغیره راهبردهای شناختی هیجان سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی**

| شاخص | مقدار بدست آمده |
|---|---|
| همبستگی چندگانه | ۰/۳۸۶ |
| مجذور R | ۰/۱۴۹ |
| مجذور R تعدیل شده | ۰/۱۳۵ |
| خطای استاندارد برآورد | ۶/۷۸۱۸۲ |

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

ضریب همبستگی چندگانه برابر با ۰/۳۸۶ بود و مجذور آن ۰/۱۴۹ بود که نشان می دهد ۱۴/۹ درصد از واریانس راهبردهای سازگارانه بر اساس متغیرهای سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی تبیین می گردد. در جدول ۶ ، نتایج تحلیل واریانس رگرسیون آمده است.

**جدول ۶- نتایج واریانس رگرسیون چند متغیره راهبردهای شناختی هیجان سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی**

| مدل | مجموع مجذورات | درجه آزادی | میانگین مجذورات | آماره F | سطح معناداری |
|---|---|---|---|---|---|
| رگرسیون | ۳۰۲۹/۸۵۳ | ۶ | ۵۰۴/۹۷۶ | ۱۰/۹۷۹ | ۰/۰۰۰ |
| باقی مانده | ۱۷۳۳۹/۳۸۳ | ۳۷۷ | ۴۵/۹۹۳ | | |
| کل | ۲۰۳۶۶۹/۲۳۶ | ۳۸۳ | | | |

نتایج نشان می دهد که مقدار F بدست آمده برابر با۱۰/۹۷۹است که در سطح کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است. این نشان می دهد که سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی می توانند تغییرات متغیر راهبردهای سازگارانه را به خوبی تبیین کنند و نشان دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۷، ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چند متغیره راهبردهای سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی آمده است.

**جدول ۷-ضرایب رگرسیون چند متغیره رگرسیون چند متغیره راهبردهای شناختی هیجان سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی**

| متغیرهای پیش بین | B | خطای استاندارد | ضریب بتا | t | سطح معناداری |
|---|---|---|---|---|---|
| ثابت | ۳۰/۰۸۱ | ۳/۵۷۸ | | ۸/۴۰۷ | ۰/۰۰۰ |
| سوء استفاده عاطفی- فیزیکی | ۰/۲۵۳ | ۰/۰۶۴ | ۰/۲۹۳ | ۳/۹۳۸ | ۰/۰۰۰ |
| غفلت عاطفی- جسمی | -۰/۲۹۱ | ۰/۰۶۲ | -۰/۳۵۰ | -۴/۷۱۸ | ۰/۰۰۰ |
| عملکرد انعکاسی | ۰/۰۷۶ | ۰/۰۳۰ | ۰/۱۵۰ | ۲/۵۳۴ | ۰/۰۱۲ |

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| سبک دلبستگی ایمن | ۰/۰۳۷ | ۰/۱۲۵ | ۰/۰۱۷ | ۰/۳۰۱ | ۰/۷۶۴ |
| سبک دلبستگی اجتنابی | -۰/۰۰۵ | ۰/۱۵۰ | -۰/۰۰۲ | -۰/۰۳۳ | ۰/۹۷۳ |
| سبک دلبستگی دوسوگرا | -۰/۱۹۱ | ۰/۰۷۳ | -۰/۱۶۳ | -۲/۶۰۲ | ۰/۰۱۰ |

نتایج نشان می دهد قوی ترین متغیر پیش بین راهبردهای سازگارانه غفلت عاطفی- جسمی با بتای ۰/۳۵۰- و سپس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی با بتای ۰/۲۹۳ است. لذا نتایج نشان می دهد که نقش متغیرهای سوء استفاده عاطفی- فزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک دلبستگی دوسوگرا در پیش بینی راهبردهای سازگارانه، معنی دار بود و سبک دلبستگی ایمن و اجتنابی معنی دار نبود.

**جدول ۸-خلاصه مدل رگرسیون چند متغیره راهبردهای شناختی هیجان سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی**

| شاخص | مقدار بدست آمده |
|---|---|
| همبستگی چندگانه | ۰/۳۸۶ |
| مجذور R | ۰/۱۴۹ |
| مجذور R تعدیل شده | ۰/۱۳۵ |
| خطای استاندارد برآورد | ۶/۷۸۱۸۲ |

ضریب همبستگی چندگانه برابر با ۰/۳۸۶ بود و مجذور آن ۰/۱۴۹ بود که نشان می دهد ۱۴/۹ درصد از واریانس راهبردهای سازگارانه بر اساس متغیرهای سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی تبیین می گردد. در جدول ۹ نتایج تحلیل واریانس رگرسیون آمده است.

**جدول ۹- نتایج واریانس رگرسیون چند متغیره راهبردهای شناختی هیجان سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی**

| مدل | مجموع مجذورات | درجه آزادی | میانگین مجذورات | آماره F | سطح معناداری |
|---|---|---|---|---|---|
| رگرسیون | ۳۰۲۹/۸۵۳ | ۶ | ۵۰۴/۹۷۶ | ۱۰/۹۷۹ | ۰/۰۰۰ |
| باقی مانده | ۱۷۳۳۹/۳۸۳ | ۳۷۷ | ۴۵/۹۹۳ | | |

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

| | | |
|---|---|---|
| کل | ۲۰۳۶۶۹/۲۳۶ | ۳۸۳ |

نتایج نشان می دهد که مقدار F بدست آمده برابر با۱۰/۹۷۹است که در سطح کوچکتر از ۰/۰۱ معنی دار است. این نشان می دهد که سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی می توانند تغییرات متغیر راهبردهای سازگارانه را به خوبی تبیین کنند و نشان دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۱۰، ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چند متغیره راهبردهای سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی آمده است.

**جدول ۱۰: ضرایب رگرسیون چند متغیره رگرسیون چند متغیره راهبردهای شناختی هیجان سازگارانه بر اساس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی**

| متغیرهای پیش بین | B | خطای استاندارد | ضریب بتا | t | سطح معناداری |
|---|---|---|---|---|---|
| ثابت | ۳۰/۰۸۱ | ۳/۵۷۸ | | ۸/۴۰۷ | ۰/۰۰۰ |
| سوء استفاده عاطفی- فیزیکی | ۰/۲۵۳ | ۰/۰۶۴ | ۰/۲۹۳ | ۳/۹۳۸ | ۰/۰۰۰ |
| غفلت عاطفی- جسمی | -۰/۲۹۱ | ۰/۰۶۲ | -۰/۳۵۰ | -۴/۷۱۸ | ۰/۰۰۰ |
| عملکرد انعکاسی | ۰/۰۷۶ | ۰/۰۳۰ | ۰/۱۵۰ | ۲/۵۳۴ | ۰/۰۱۲ |
| سبک دلبستگی ایمن | ۰/۰۳۷ | ۰/۱۲۵ | ۰/۰۱۷ | ۰/۳۰۱ | ۰/۷۶۴ |
| سبک دلبستگی اجتنابی | -۰/۰۰۵ | ۰/۱۵۰ | -۰/۰۰۲ | -۰/۰۳۳ | ۰/۹۷۳ |
| سبک دلبستگی دوسوگرا | -۰/۱۹۱ | ۰/۰۷۳ | -۰/۱۶۳ | -۲/۶۰۲ | ۰/۰۱۰ |

نتایج نشان می دهد قوی ترین متغیر پیش بین راهبردهای سازگارانه غفلت عاطفی- جسمی با بتای ۰/۳۵۰- و سپس سوء استفاده عاطفی- فیزیکی با بتای ۰/۲۹۳ است. لذا نتایج نشان می دهد که نقش متغیرهای سوء استفاده عاطفی- فزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک دلبستگی دوسوگرا در پیش بینی راهبردهای سازگارانه، معنی دار بود و سبک دلبستگی ایمن و اجتنابی معنی دار نبود.

## نتیجه گیری

فرضیه اصلی پژوهش: راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان با سو استفاده عاطفی و فیزیکی و غفلت عاطفی و جسمی در کودکی، عملکرد انعکاسی و سبک‌های دلبستگی در نوجوانان رابطه دارد.

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

یافته ها نشان داد که ۱۴/۹ درصد از واریانس راهبردهای سازگارانه بر اساس متغیرهای سوء استفاده عاطفی- فیزیکی، غفلت عاطفی- جسمی، عملکرد انعکاسی و سبک های دلبستگی تبیین می گردد. نتایج نشان داد راهبردهای سازگارانه تنظیم شناختی هیجان با سوء استفاده عاطفی- فیزیکی رابطه منفی و معنادار، با غفلت عاطفی- جسمی رابطه منفی و معنادار، با عملکرد انعکاسی رابطه مثبت و معنادار و با سبک دلبستگی دوسوگرا رابطه منفی و معناداری نشان داد و برای سبک دلبستگی ایمن و اجتنابی رابطه معناداری نداشتند. . این نتایج با یافته های پژوهش عباسی و همکاران(۱۴۰۰)، غضنفری و همکاران(۱۴۰۱)، زیلان یه(۲۰۲۴)، محمدی(۱۴۰۱)، حسینیان لنگوری سرخی(۱۴۰۲)، کریستین و همکاران(۱۳۹۹)، فیلی(۱۳۹۸)، بوردیل - اسمیت و همکاران(۲۰۱۷)، پارادا - فرناندز و همکاران (۲۰۲۱)، اوزرن (۲۰۲۱) و دهقان حسنی و شریفی (۱۳۹۸) همسو است. در تبیین این نتایج می توان گفت داشتن توانایی و مهارت تنظیم هیجان در دوران نوجوانی و بزرگسالی یکی فاکتورهای محافظتی در برابر بروز انواع اختلالات شخصیت و روانی و همچنین متضمن داشتن عملکرد اجتماعی مطلوب در سطح خانواده و جامعه است(۱۷۰). به طور کلی توانمند بودن افراد از نظر هیجانی، روبرو شدن آنها را با چالش های زندگی آسان می کند و در نتیجه آنها را از سلامت روان بیشتری برخوردار می نماید. افراد توانمند از نظر هیجانی احساس های خود را تشخیص می دهند، مفاهیم ضمن آنها را درک میکنند و به گونهٔ مؤثری حالت های هیجانی خود را برای دیگران بیان می کنند. این افراد در کنار آمدن با تجربه های منفی از موفقیت بیشتری برخوردارند و سازگاری مناسب تری را در ارتباط با محیط و دیگران نشان می دهند. راهبردهای سازگارانه تنظیم شناختی هیجان همچون پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و اتخاذ دیدگاه می‌توانند به افراد کمک کنند تا با ترومای کودکی و تجربه‌های غفلت عاطفی و جسمی و سوءاستفاده‌های فیزیکی و عاطفی که در گذشته تجربه کرده‌اند، بهتر برخورد کنند و روابط سالم تری با خود و دیگران برقرار کنند این راهبردها همچنین می‌توانند به شخص کمک کنند تا الگوهای ناسازگار و مخرب در خصوص تعاملات اجتماعی و احساسات منفی خود را تغییر دهد و بهبود قابلیت‌های خود شناختی و انعطاف‌پذیری خود را ارتقاء دهد . فردی که دارای توانایی در زمینه عملکرد انعکاسی است درواقع دارای بازنمایی های ذهنی سطوح بالاتر و فهم دنیای درون روانی خود و دیگران است که به تبع این موضوع قادر به فهم هیجانات خود و دیگری خواهد

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

بود و در مواجهه با هیجانات منفی و تحمل ناپذیر استراتژی سازگارانه و به دور از تکانشگری و رفتارهای خود تخریبی خواهد داشت و در مجموع این نوجوان در اجتماع و روابط عاطفی از سازوکارهای غنی و رسش یافته و انطباقی در تنظیم هیجان استفاده می کند.

**محدودیت های پژوهش:**

۱. این پژوهش تنها به شهرستان اراک محدود شده است و در تعمیم نتایج آن به مکان های دیگر، باید به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی توجه کرد.
۲. پژوهش حاضر دارای چهار متغیر و به تبع چهار پرسشنامه باید تکمیل میشد .لذا ممکن است برخی دانش آموزان به علت طولانی شدن سؤالات با دقت و تمرکز به همه گویه های پرسشنامه پاسخ نداده باشند.
۳. استفاده از روش پرسشنامه، روشی خودگزارش دهی در تحلیل آماری می باشد با محدودیت هایی به لحاظ روان سنجی همراه است؛ زیرا احتمال سوگیری آزمودنی ها در پاسخ دهی وجود دارد .در نتیجه باید در استفاده از تفسیر یافته های پژوهش جوانب احتیاط را رعایت نمود .

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

**پیشنهادهای پژوهشی:**

۱. تعدد پژوهش های فعلی در این حوزه کافی نمی باشد، لذا تکرار آن روی جامعه پژوهشی دیگر لازم است تا تعمیم پذیری مدل مذکور را بیشتر کند.
۲. در پژوهش های آتی بهتر است عوامل مداخله گر، مانند مسائل و مشکلات خانوادگی، اقتصادی و تحصیلات والدین نیز به نحوی مورد بررسی قرار گیرد تا نتایجی جامع تر و با انسجام بیشتر کسب شود.
۳. پیشنهاد می شود محققان بر روی متغییرهای دیگری مانند ذهن آگاهی، طرحواره های هیجانی، انعطاف پذیری، رابطه والد–فرزند و شفقت بخود که می توانند بر تنظیم شناختی هیجان نوجوانان تاثیرگذار باشند، پژوهش انجام دهند.

**قدردانی**

از استاد گرامی، جناب آقای دکتر بابک پویانسب، برای راهنماییهای بسیار و بیدریغ که روشنگر راهم بود و با همراهی و حمایت بینظیرشان در انجام این پژوهش از محضر علمیشان مستفیض گردانیده اند، قدردانی مینمایم.

**منابع**

ابراهیمی؛الله, حجت؛دژکام وثقهالاسلام. (۱۳۹۲). تروماهای دوران کودکی و اقدام به خودکشی در بزرگسالی. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، ۱۹(۴)، ۲۷۵-۲۸۲.

اسفندیاری‌قلعه‌زو وحمیده. (۱۴۰۱). چالش‌های روانشناختی در دوران نوجوانی و راهکارهای مقابله با آنها. مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی (موسسه آموزش عالی نگاره)، ۹۵(۵)، ۴۵۵-۴۶۹.

ایمانی؛الخلیل؛شکری وامید. (۱۳۹۷). رابطه ی نگرش های ناکارآمد با اضطراب اجتماعی در نوجوانان دانش آموز: نقش میانجی گر تنظیم هیجان. مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۶(۳۳)، ۱-۲۸.

حسنلو؛زهرایی؛شقایق؛طاولی وآزاده. (۱۴۰۱). تجربهٔ زیستهٔ نوجوانی در نوجوانان با تأکید بر ظرفیت ذهنی‌سازی: یک مطالعهٔ کیفی پدیدارشناسی. فصل‌نامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۱۴(۳)، ۶۳-۸۲.

خسروی, صدرالله وپژوهش, زینب. (۱۳۹۶). بررسی رابطه ترومای دوران کودکی با تنظیم شناختی هیجان در افراد اقدام کننده به خودکشی دومین کنفرانس ملی روانشناسی و مشاوره، https://civilica.com/doc/۷۷۰۰۹۲

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

دادفرنیا؛فرد, هادیان؛حبیب؛رحیمی؛چنگیز؛سیر, افلاک وعبدالعزیز. (۱۳۹۹). تنظیم هیجان و نقش آن در پیش بینی نشانه های افسردگی در دانشجویان. طلوع بهداشت یزد، ۱۹(۱)، ۳۲-۴۷.

دروگر؛آشتیانی, فتحی؛اشرفی وعماد. (۱۳۹۸). اعتباریابی و پایایی سنجی نسخه فارسی پرسشنامه ذهنی سازی. روان شناسی بالینی، ۱۲(۱)، ۱-۱۲.

زرندی, پورسلطانی. (۱۴۰۲). طراحی الگوی سبک دلبستگی با سازگاری اجتماعی دانش آموزان هنرستان های تربیت بدنی استان البرز. اندیشه های نوین در ورزش تربیتی، ۱(۱)، ۵۹-۷۲.

طالبی؛وحید, کاشانی؛وکیلی واساسه. (۱۴۰۱). تعیین اثربخشی آموزش ذهنیت رشد بر تنظیم هیجان نوجوانان با مشکلات رفتاری. فصلنامه سلامت روان کودک، ۱۰(۳)، ۴۸-۶۱.

عاشوری وجمال. (۱۳۹۴). تاثیر درمان شناختی رفتاری بر شادکامی و بلوغ هیجانی نوجوانان پسر. رویش روان شناسی، ۱۵(۵)، ۱۴۷-۱۶۴.

عباسی؛مونا؛صابری؛هائیده وطاهری. (۱۴۰۰). پیش بینی ادراک درد بر اساس تروما دورا ن کودکی با میانجی گری تنظیم هیجان در افراد مبتلا به درد مزمن. روانشناسی سلامت، ۱۱(۴۱)، ۷-۲۶.

محمدعلی, بشارت وسعیده, بزازیان. (۱۳۹۲). بررسی ویژگی های روانسنجی پرسشنامه تنظیم هیجان در نمونه ای از جامعه ایرانی.

مصباحی؛حسینیان؛احمدآبادی, اکبری؛غفوری وصیادی. (۱۳۹۹). رابطه عملکرد انعکاسی، همدلی و ذهن‌آگاهی در نوجوانان دختر شهر تهران. توانمندسازی کودکان استثنایی، ۱۱(۴)، ۱۳-۲۴.

Dogra, Ekta؛Kumar, Suresh؛Guleri, Namrata و Sharma, Ekta. (2024). Predictors of menstrual health management among the high school adolescent girls. Indian Journal of Community Health۳۶ ،(1) ،۵۱-۴۷ .

Fonagy, Peter؛Luyten, Patrick؛Moulton-Perkins, Alesia؛Lee, Ya-Wen؛Warren, Fiona؛Howard, Susan؛Ghinai, Rosanna؛Fearon, Pasco و Lowyck, Benedicte .(۲۰۱۶) .Development and validation of a self-report measure of mentalizing: The reflective functioning questionnaire. PloS one۱۱ ،(7) ،e0158678 .

Hagborg, Johan Melander؛Kalin, Torbjörn و Gerdner, Arne. (2022). The Childhood Trauma Questionnaire—Short Form (CTQ-SF) used with adolescents–methodological report from clinical and community samples. Journal of child & adolescent trauma۱۵ ،(4) ، ۱۲۱۳-۱۱۹۹.

John, Sufna G؛Cisler, Josh M و Sigel, Benjamin A. (2017). Emotion regulation mediates the relationship between a history of child abuse and current PTSD/depression severity in adolescent females. Journal of family violence .۵۷۵-۵۶۵ ،۳۲ ،

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

Kristiansen, Vidar Roald؛Handeland, Tore Bergby؛Lau, Bjørn؛Søderstrøm, Kerstin؛Håkansson, Ulrika و Øie, Merete Glenne. (2020). Trauma in childhood and adolescence and impaired executive functions are associated with uncertain reflective functioning in mothers with substance use disorder. Addictive Behaviors Reports ،۱۱ ،۱۰۰۲۴۵.

Rosso, Anna Maria. (2022). Ability emotional intelligence, attachment models, and reflective functioning. Frontiers in psychology ،۱۳ ،۸۶۴۴۴۶.

Stuhrmann, Lydia Yao؛Göbel, Ariane؛Bindt, Carola و Mudra, Susanne. (2022). Parental reflective functioning and its association with parenting behaviors in infancy and early childhood: A systematic review. Frontiers in psychology ،۱۳ ،۷۶۵۳۱۲.

Woźniak-Prus, Małgorzata؛Gambin, Małgorzata؛Cudo, Andrzej و Sharp, Carla. (2022). Investigation of the factor structure of the Reflective Functioning Questionnaire (RFQ-8): One or two dimensions? Journal of personality assessment۱۰۴ ،(6) ،۷۳۶-۷۴۶.

Zaorska, Justyna؛Kopera, Maciej؛Trucco, Elisa M؛Suszek, Hubert؛Kobyliński, Paweł Jakubczyk, Andrzej. (2020). Childhood trauma, emotion regulation, and pain in individuals with alcohol use disorder. Frontiers in psychiatry ،۱۱ ،۵۵۴۱۵۰.

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]

فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۲۳، شماره ۲۷، زمستان ۱۴۰۳

# The Relationship Between Adaptive Emotion Regulation and Emotional and Physical Abuse, Emotional and Physical Neglect in Childhood, Reflective Functioning and Attachment Styles in Adolescents

**Fateme Soltani [1] and Babak Pouya Nasab*[21]**
1& 2Department Of Psychology, A.C., Islamic Azad University, Arak, Iran

## Abstract

The present study aimed to investigate the relationship between adaptive emotion regulation strategies and emotional and physical abuse and emotional and physical neglect in childhood, reflective functioning, and attachment styles in adolescents. The statistical population of this study consisted of all adolescents studying in Arak schools in the academic year 1402-1403. To collect data, the Garnevsky and Kraij Cognitive Emotion Regulation Strategies Questionnaire (2006), Bernstein et al.'s Childhood Trauma Questionnaire (2003), Fonagy et al.'s Reflective Function Questionnaire (2016), and Collins and Reed's Attachment Styles Questionnaire (1990) were used, and analyzed using Pearson's correlation coefficient and univariate regression. The findings showed that the variables of emotional-physical abuse, emotional-physical neglect, and ambivalent attachment style had a negative and significant relationship with adaptive emotion regulation strategies. Reflective functioning had a positive and significant relationship with adaptive emotion regulation strategies. Secure attachment style showed a non-significant relationship with adaptive strategies. The findings also showed that 14.9% of the variance in adaptive strategies was explained by the variables of emotional-physical abuse, emotional-physical neglect, reflective functioning, and attachment styles, which indicated the appropriateness of the presented regression model. Keywords: Emotion regulation, emotional and physical abuse, and emotional and physical neglect in childhood, reflective functioning, attachment styles.

**Keywords:** Emotion Regulation, Emotional and Physical Abuse, Emotional and Physical Neglect in Childhood, Reflective Functioning, Attachment Styles.

* Corresponding Author: dr_pouyanasab@iau.ac.ir

[ Downloaded from jnip.ir on 2026-11-19 ]